

KLASIKAPLUS.CZ

1. Divadelní Ostrava žije horkými hity 17. století. Tanec nevděčnic i Dido a Aeneas

16.02.2023 klasikaplus.cz - Karla Hofmannová

Odkaz na originál

Klíčová slova: Divadla (6); Jiřího (3); Myrona (3); 12 (2); Ostravské (2); divadlo; moravskoslezské; Moravskoslezského; Národní; Národního; Operní; Operního; Ostrava

"Základní myšlenkou je, dát prostor studentům, aby mohli čerpat zkušenosti vedle profesionálních umělců, vesměs svých profesorů. Studentská jevištní praxe je tak zajištěna vytvořením jedné inscenace v sezóně."

"Nevděčnice, to jsou mladé dívky a ženy, které se zřekly lásky, což je zde chápáno jako urážka Amora, jehož šípy tak nemohly vykonat svou práci, a proto nyní tráví čas v pekle."

"Přesun do Slavnostního sálu **Divadla Jiřího Myrona** zvládli diváci rychle. Představení opery Henryho Purcella Dido a Aeneas mohlo začít. Uspořádání sedadel do elipsy kolem stěn sálu konvenovalo komornímu prostoru a posazení orchestru v levé části sálu nijak nerušilo vnímání."

Národní divadlo moravskoslezské připravilo dvě horké novinky, které uvedlo v koprodukcii s Fakultou umění a jejím Operním studiem. Již čtvrtým rokem se propojují obě instituce, aby daly prostor pro společnou práci profesionálů a studentů, kteří zde získávají cenné zkušenosti. V sále **Divadla 12** a ve Slavnostním sále **Divadla Jiřího Myrona** se představili publiku společně profesionálové a studenti v projektech, které zasahují počátky opery. Opera a balet Tanec nevděčnic Claudia Monteverdiho z roku 1608 a opera Henryho Purcella Dido a Aeneas z roku 1683 měly premiéru 9. února. Recenze je psána z reprízy 15. února 2023. Hudebního nastudování a provedení se ujal Jiří Habart, režie Jiří Nekvasil, scénografem je David Bazika, autorkou kostýmů Hana Kelar Knotková. Sbor Operního studia vedla Lenka Živocká, choreografem byl Lukas Zuschlag.

Propojení projektů **Národního divadla Moravskoslezského** a Fakulty umění **Ostravské** univerzity vyústuje ve spolupráci s Operním studiem do projektu **Operní akademie Ostrava**. Základní myšlenkou je dát prostor studentům, aby mohli čerpat zkušenosti vedle profesionálních umělců, vesměs svých profesorů. Studentská jevištní praxe je tak zajištěna vytvořením jedné inscenace v sezóně, kde si mohou studenti ověřit své nabyté zkušenosti, a to jak v oblasti herecké, pěvecké, tak i instrumentální. Vedle operních sólistů se projektu účastní Sbor Operního studia a v neposlední řadě i hudebníci, studenti Fakulty umění Ostravské univerzity, kteří tvořili orchestr ve spolupráci s pedagogy fakulty.

Zahájení projektu se konalo již v 18.15 hodin lektorským úvodem v kavárně divadla, kdy dramaturg opery Juraj Bajús vysvětloval důvody a souvislosti. Za všechno prý může inspirace antikou. Intelektuální a umělecké kruhy konce 16. století už neoslovovala složitá polyfonní hudba, která nebyla schopná vyjadřovat emoce a příběhy. Proto Florentská camerata, pod vedením Vincenza Galileiho (otce slavného astronoma) razila platónské ideály, tedy soulad slova, hudby a baletu. Doprovázená monodie se stala módou. První operou byla Dafne

Jacopa Periho, přičemž tentýž skladatel spolu s Juliem Caccinim uvedli na svět operu Euridice v roce 1600. Claudio Monteverdi vytvořil roku 1607 operu Orfeus a v roce 1608 napsal na libreto Ottavia Rinucciniho (překlad Marie Kronbergerová) operu-balet, s názvem Tanec nevděčnic.

Obsah je spíše ponurý, přesto měl vyzývat k lásce, neboť dílo bylo napsáno pro pobavení účastníků svatby syna mantovského vévody Vincenza Gonzagy. Nevděčnice, to jsou mladé dívky a ženy, které se zřekly lásky, což je zde chápáno jako urážka boha Amora, jehož šípy tak nemohly vykonat svou práci, a proto nyní dívky tráví čas v pekle. Amor (soprán) přesvědčuje matku Venuši (mezzosoprán), aby uprosila vládce podsvětí Pluta (bas), aby nešťastným ženám umožnil alespoň na chvíli návrat na zemi. Z nevděčnic jen jedna má pěvecký úkol (soprán), ovšem jen proto, aby prosila přítomné dámy, aby byly ke svým nápadníkům a milencům vstřícné a laskavé. Jinak dopadnou jako ona a její družky, které se následně vrací do podsvětí.

Námět je tedy spíše didaktický, než zábavný. Zvláště po svatební hostině jistě přítomné skutečné ženy rády plnily přání svých milenců. Z pohledu dneška jde o ponouřku, humoru prostou podívanou. Amor v podání Markéty Schaffartzig je netypicky oblečen v černém kalhotovém kostýmu s šípy. Sopranistka má poněkud ostřejší tón s nepřehlédnutelným silným vibratem, který se jen stěží dá vysvětlit snahou o dobový projev. Venuši je Dominika Škrabalová, pro změnu má kalhotový kostým béžový, na hlavě lehký šál a výrazné sluneční brýle. Je to odtažitá dáma, ale přání syna plní a vládce podsvětí prosí o laskavost. Její soprán zní měkce, má jisté koloratury a v komorním prostředí sálu **Divadla 12** se její hlas nese velmi příjemně. Plutem je Pavel Divín, student Fakulty umění, (1. ročník magisterského studia u

Martina Gurbaľa), jehož bas slibuje barvu i nosnost, rozhodne-li se do budoucna jen pro využívání sonorní a barevné spodní polohy hlasu. Jako Pluto si sedá na barovou židli před orchestr, který je téměř schován v levém portálu, a zapíná obrazovku počítače, na které na místo partitury naskakuje plápolající oheň. Uprostřed malého jeviště je velký stůl, na kterém je fontána s čokoládou, ale nikdo si jí nevšímá.

Nevděčnicemi je osm dívek z **Operního** studia Fakulty umění **Ostravské** univerzity a stylizovaně tančí v choreografii Lukase Zuschlaga kolem stolu s fontánou. Jsou deprivované, vysílené a zoufalé a na hlavách mají husté závoje a košíčky s ovocem, bůh ví proč. Zpívá za ně jen jedna, studentka Klára Hlušková, jejíž soprán je příjemný, kulatý a měkký. Orchester je jen v malém obsazení, dvoje housle, viola, theorba, kontrabas a continuo a jeho úkolem je citlivě a nenápadně doprovázet a navozovat atmosféru, což se dirigentu Jiřímu Habartovi úspěšně daří.

Na přestávku se diváci přemístili zpět do divadelní kavárny a mohli se občerstvit, neboť čtyřicet minut čekání na druhé jednání by

jinak těžko trpělivě zvládali. Přesun do Slavnostního sálu **Divadla Jiřího Myrona** zvládli rychle a představení opery Henryho Purcella Dido a Aeneas mohlo začít. Uspořádání sedadel do elipsy kolem stěn sálu konvenovalo komornímu prostoru, posazení orchestru v levé části sálu nijak nerušilo vnímání. Orchester už byl ve větším obsazení, (smyčcový kvintet, klavír, continuo, theorba, bicí). Hudební nástroje nebyly originální, přestože se hrála barokní hudba a hudebníci nebyli specializovaní na starou hudbu. Opět šlo většinou o studenty Fakulty umění, hráli na soudobé nástroje a jejich projev byl občas i téměř "autentický". To v občasných, velmi řídkých případech, kdy housle se mírně rozcházely v ladění, a posluchač zbystřil a začal přemýšlet, jestli se nejedná o daň dobovým nástrojům. Ale i tak je studentům potřeba vyjádřit obdiv, jak se s obtížnou partiturou Henryho Purcella vypořádali.

Děj opery se odehrával uprostřed elipsy, vytvářené sedadly s publikem. Sbor se pohyboval kolem stěn za zády diváků a prolínal se i doprostřed sálu, když přebíral iniciativu dění. Kartáginskou královnu Dídó (dramatický soprán) zpívala Dominika Škrabalová, která zde měla příležitost rozvinout svůj plný a kulatý soprán a ukázat i přesné koloratury a zůstala ve výrazu stylová. Její sestru Belindu ztvárnila

Markéta Schaffartzik, svůj soprán v této roli zpevnila a dala mu sice ostřejší, ale důrazný tón. Aeneas byl mladý tenorista Robin Červinek, který již absolvoval JAMU a zahájil profesionální kariéru v Ostravě velmi úspěšně a sympaticky, Jeho hlas je pevný, s barytonovou barvou, a zdá se, že ani výšky mu nečiní potíže. Přirozený herecký projev a mužný, přesto ještě chlapecky jímavý zjev, to byla kombinace pro ztělesnění postavy Aenea ideální. Ostatní postavy byly ztvárňovány studenty, z nichž mnozí byli velmi přesvědčiví. Zejména dvě mladé čarodějky, Klára Hlůšková (1. ročník magisterského studia) a Veronika Andrášková (2. ročník magisterského studia), obě studují u Evy Dřízgové-Jirušové), přesvědčily, že jim do profesionálních kvalit téměř nic nechybí, mají měkké, znělé hlasy a přirozený a hravý herecký projev. Role Čarodějky (alt) připadla studentce Monice Švandové (3. ročník bakalářského studia u Simony Mrázové). Handicapoval ji kostým, neforemný a nevzhledný, ve kterém se jen těžce mohla pohybovat, natož zpívat. Hlasově roli zvládla, i když bez přesvědčivého dopadu, což asi nebyla zcela její vina. Sborové akce byly náročné na sezpívání a členové sboru se stále pohybovali buď kolem zdí, nebo uprostřed sálu, kde plnili skvěle určené úkoly kartaginského lidu. Krásně působila scéna společenských her, působivé byly scény bouře. Na scéně hrály jen dva pevné atributy, nápaditě vyřešená studánka v dřevěném hranolu, který hrál i jako trůn či stůl. Námořnický kufr Aeneaův se stal v závěru i hrobem nešťastné Dídó. Autorkou kostýmů byla Hana Kelar Knotková, půvabné byly kostýmy dívek, nápadité byly slavnostní kožené kostýmy protagonistek, jen kostým čarodějky se vymykal, ale to se vlastně od něho v kontextu příběhu očekávalo. Scéna v pojetí Davida Bazika byla jen náznaková, vykreslovaly ji velké rekvizity a práce se světly, zejména s majákem. I přes tohle omezení vyzněla inscenace v režii Jiřího Nekvasila půvabně a přesvědčivě, čemuž napomohlo i netradiční uspořádání.

« zpět na začátek